

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: **T.**, nar. X. v obci Z., naposledy v zahraničí: Z., t. č. na neznámom mieste, zast. Advokátskou kanceláriou Š. s.r.o., M., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková 6, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-167-80/PO-Ž/2008 zo dňa 10. novembra 2009, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 82/2009-52 zo dňa 12. mája 2010 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 82/2009-52 zo dňa 12. mája 2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-167-80/PO-Ž/2008 zo dňa 10. novembra 2009, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl

na území Slovenskej republiky, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle rozhodol o neudelení doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci, t. j. že navrhovateľom udávaný dôvod žiadosti nie je dôvodom pre udelenie azylu.

K námietke nedostatočne zisteného stavu veci krajský súd uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Odporca pri vydaní napadnutého rozhodnutia vychádzal z obsahu jednotlivých pohovorov, vykonaných s navrhovateľom, zo správ o krajine pôvodu navrhovateľa, zameraných tak na bezpečnostné riziko návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, ako aj na okolnosti, uvádzané samotným navrhovateľom a v neposlednom rade aj z výsledkov vykonaného znaleckého dokazovania. Všetky tieto úkony boli vykonané v súlade so zákonom a v rozsahu, ktorý bol potrebný pre posúdenie veci. Navrhovateľovi dal opakovanú možnosť vyjadriť sa k dôvodom svojej žiadosti, ako aj k vysvetleniu rozporov, vyplývajúcich z jeho jednotlivých tvrdení či prednesov.

K námietke, že zistenia odporcu sú v rozpore s obsahom spisu, že odôvodnenie rozhodnutia je nedostatočné a že je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť krajský súd uviedol, že ani tieto námietky neuznal ako opodstatnené. Odporca všetky skutočnosti, zistené v priebehu azylového konania (tak počas vykonaných pohovorov, vykonaného znaleckého dokazovania, resp. vyplývajúce z obsahu správ o krajine pôvodu navrhovateľa, ktoré pochádzajú z rôznych zdrojov) uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia a preto súd nezistil rozpor medzi tým, čo je obsahom spisu a samotným odôvodnením rozhodnutia. Všetky takto zistené skutočnosti následne v odôvodnení rozhodnutia podľa názoru súdu odporca vyhodnotil jasným a zrozumiteľným spôsobom. Uviedol v čom videl – resp. zistil rozpory v prezentovaní príbehu navrhovateľom, ako aj to, prečo neudelil navrhovateľovi azyl, resp. v čom nespĺnil navrhovateľ predpoklady poskytnutia doplnkovej ochrany.

Pokiaľ navrhovateľ namieta, že odporca na jednej strane vyhodnotil navrhovateľa ako nehodnovernú osobu a na strane druhej konštatuje, že neuviedol žiaden z dôvodov § 8 zákona o azyle súd poukazuje na skutočnosť, že už len samotná nedôveryhodnosť osoby navrhovateľa je v podstate nepreukázaním dôvodov udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle. Pokiaľ navyše odporca poukazuje na skutočnosť, že prezentovaný príbeh ako taký nenapĺňa

predpoklady pre udelenia azylu, takéto jeho konštatovanie nie je možné chápať ako vnútorný rozpor, ale iba ako vyhodnotenie zisteného stavu veci a to tak z oboch, vyššie uvedených pohľadov (nedôveryhodnosť navrhovateľa, nepreukázanie – nenaplnenie predpokladov udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle).

Námietka navrhovateľa, že rozhodnutie odporcu je priveľmi obsiahle a že sa odporca v miere nie nevyhnutnej venuje zisteniam, ktoré vzišli pre zrušujúcim rozsudkom tunajšieho súdu tak isto podľa krajského súdu nie je dôvodná. Je vecou odporcu, akú skladbu odôvodnenia rozhodnutia, resp. jeho výrokov zvolí. Pokiaľ sa odporca v úvode odôvodnenia svojho venoval zisteniam, ktoré predchádzali doplneniu dokazovania v zmysle zrušujúceho rozsudku tunajšieho súdu, nie je možné mu takýto postup vyčítať. Navrhovateľ tiež namietal, že úvodný pohovor u znalca bol iba neformálny, že nevedel, že počas vyšetrenia u ustanoveného znalca sa uskutoční pohovor, ktorého obsah bude vzatý do úvahy pri rozhodovaní a že z tohto dôvodu sa znaleckého vyšetrenia nezúčastnil ani jeho zástupca i napriek tomu, že o jeho konaní bol informovaný.

Na tomto mieste krajský súd poukázal na skutočnosť, že nezáujem právneho zástupcu navrhovateľa na účasti na znaleckom dokazovaní nemôže byť chápaná v neprospech odporcu. Právny zástupca navrhovateľa ako odborne kvalifikovaná osoba vedel, že každé takéto znalecké dokazovanie sa v úvode venuje osobnej anamnéze osoby, ktorá je objektom znaleckého dokazovania. To, ako sa navrhovateľ vyjadroval k pôvodu zranení, ktoré boli predmetom dokazovania, bolo vecou samotného navrhovateľa. Ak znalec opísal vyjadrenia navrhovateľa vo svojom znaleckom posudku, takýto opis iste nie je možné považovať za pohovor so žiadateľom o azyl v zmysle zákona o azyle, bezpochyby však predstavuje dôkazný prostriedok a to bez ohľadu na jeho obsah. Pokiaľ sa v danom prípade navrhovateľ diametrálnym spôsobom vzdialil obsahom znalcovi podaných informácií od informácií, ktoré navrhovateľ prezentoval pred odporcom, bolo povinnosťou odporcu opýtať sa na tieto rozdiely (čo aj urobil následne v doplňujúcom pohovore s navrhovateľom) a v konečnom dôsledku ich vyhodnotiť, čo tak isto odporca urobil v odôvodnení rozhodnutia. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu súd námietky navrhovateľa, že zistenia odporcu sú v rozpore s obsahom spisu, že odôvodnenie rozhodnutia je nedostatočné a že je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť vyhodnotil ako nedôvodné.

Krajský súd k námietke, že odporca nerozhodol o existencii či neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia navrhovateľa do Nigérie, uviedol, novelizáciou zákona o azyle, ktorá nadobudla účinnosť 1.12.2008 došlo k zmene znenia ust. § 20 ods. 4 zákona o azyle, podľa ktorého v prípade neudelenia azylu odporca rozhoduje už iba o poskytnutí či neposkytnutí doplnkovej ochrany. Ak teda odporca rozhodoval v čase, keď mu zo zákona už neprináležalo právo rozhodovať o existencii či neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia navrhovateľa do krajiny pôvodu, neuvedenie tohto výroku v enunciiate rozhodnutia je v súlade so zákonom bez ohľadu na to, že predmetné konanie začalo za účinnosti znenia § 20 ods. 4 zákona o azyle, podľa ktorého odporca navyše rozhodoval o prekážke administratívneho vyhostenia cudzinca podľa zákona o pobyte cudzincov.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k neudeleniu azylu krajský súd uviedol, že výrok o neudelení azylu považuje za správny a zákonný, vyplývajúci z riadneho a dostatočného zistenia stavu veci.

Poukázal na to, že navrhovateľ tvrdil, že ako popredný predstaviteľ organizácie IYM (Ilaje Youth Movement) vyvíjal aktivity, smerujúce k tomu, aby zisky z ťažby ropy boli používané na odstránenie negatívnych dopadov takejto ťažby, pričom v dôsledku toho bol v roku 2005 zatknutý políciou a mučený, dôkazom čoho sú stopy na jeho tele. Následne sa rozhodol z dôvodu svojho ohrozenia Nigériu opustiť.

Krajský súd sa stotožnil s vyhodnotením rozporov v jeho výpovediach zo strany odporcu, ktoré vyhodnotil ako nelogické.

Podľa krajského súdu bolo nelogickým, aby navrhovateľ, ktorý mal byť predmetom záujmu polície (štátu) a dokonca aj zaistený, mučený a nútený k podpisu dokumentu o obsahu ktorého nebol informovaný (2005), bol následne umiestnený na výkon práce (výkon vojenskej služby) v štátnej organizácii (Národný inštitút pre veterinárny výskum).

Za nelogické a ťažko vysvetliteľné označil krajský súd, že by jeho matka bola zatknutá bez udania dôvodu, pričom následne, keď sa sám navrhovateľ za ňou dostavil, bol sám zatknutý a následne po vykonaní údajného mučenia prepustený iba z dôvodu, aby sa postaral o chorú matku, ktorá bola medzičasom zo zadržania prepustená.

Podľa krajského súdu je rovnako nelogické, aby následne nebol predmetom záujmu polície a aby od roku 2005 do roku 2008 nemal žiadne problémy s políciou, s ktorou i napriek tomu, že sa zdržiaval v mieste bydliska, resp. vo výkone štátnej služby v konkrétnej štátnej inštitúcii, na ktorú bol určený a následne nikdy neprišiel do priameho kontaktu s políciou, aby táto mala o neho záujem.

Rovnako je nelogické, aby o svojom zadržaní, podmienkach väzenia a praktikách mučenia vypovedal rozdielne počas zisťovania osobnej anamnézy pred znalcom, ktorý v konaní vypracoval znalecký posudok.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ tvrdil, že dôkazom jeho mučenia sú jazvy na jeho tele. Vykonané znalecké dokazovanie potvrdilo ich existenciu, pričom ustálilo, že charakter týchto jaziev nie je charakteristický, aby sa dalo konštatovať, že ich pôvod spočíva v bití káblom, palicou, tyčou.

Podľa krajského súdu, ak by tieto jazvy boli spôsobené takýmto spôsobom bitia, resp. obarovaním horúcou vodou, charakter vzniknutých jaziev by tomu nasvedčoval, čo však znalec nekonštatoval.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľa nikdy a ničím nepreukázal svoju totožnosť a ním predložené potvrdenia sú nedôveryhodnými, nakoľko ide o neoverené fotokópie, ktoré navyše potvrdzujú skutočnosti v rozpore s tvrdeniami navrhovateľa. Navrhovateľ totiž počas pohovorov u odporcu uviedol ako miesta výkonu svojej vojenskej služby v rámci NYSC Národný výskumný ústav, resp. Národný inštitút pre veterinárny výskum, pričom predložené potvrdenia osvedčujú jeho činnosť v spolku pre bezpečnosť na cestách, resp. proti korupčnej skupine pre rozvoj komunity.

Nad rámec uvedeného krajský súd poukázal na skutočnosť, že i v prípade, ak by navrhovateľ skutočne bol predstaviteľom organizácie, ktorá svojou činnosťou atakovala ropné spoločnosti s cieľom, aby tieto odvádzali časť svojich ziskov za účelom ich použitia na odstránenie dôsledkov ťažby, resp. na zlepšenie života kmeňa Ilaje a ak by aj v tejto súvislosti bol zadržaný políciou (jeho mučenie objektívne preukázané nebolo), táto skutočnosť by nebola dôvodom na udelenie azylu.

Aktivity zamerané voči komerčným ťažobným spoločnostiam nie je možné pokladať za politický dôvod eventuálneho konania polície, ako ho navrhovateľ opísal. Podobne by nešlo o dôvod rasový, národnostný, či náboženský. Navyiac podľa krajského súdu absentuje príčinná súvislosť medzi konaním štátu (zatknutie navrhovateľa v roku 2005) a časom navrhovateľovho odchodu z Nigérie (marec 2008), keď v uvedenom období navrhovateľ nemal žiadne problémy s políciou, nebol hľadaný, nebol na neho vydaný zatykač a dokonca absolvoval službu vo vopred určenom štátnom zariadení v rámci NYCS.

Podľa krajského súdu, ak teda odporca navrhovateľovi azyl neudelil, jeho výrok je správny, zákonný, vychádzajúci z dostatočne zisteného stavu vecí.

Vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany, krajský súd uviedol, že navrhovateľovi nebol v Nigérii uložený trest smrti, nebol trestne stíhaný a teda niet dôvodu predpokladať, že mu hrozí uloženie či výkon trestu smrti. Zo správ o krajine pôvodu navrhovateľa nevyplýva, že by bolo nigérijskí navrátilci, vrátane neúspešných žiadateľov o azyl, vystavení zlému zaobchádzaniu, nehrozí mu teda ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie. S poukazom na nedôveryhodnosť navrhovateľa je tiež podľa krajského súdu nepravdepodobné, že by bol v prípade návratu objektom takého zaobchádzania, aké opísal vo svojom príbehu.

Ak by aj skutočne navrhovateľ bol počas svojho (údajného) zaistenia podrobený ním opísanému konaniu, práve s poukazom na odstup času, resp. na skutočnosť, že od roku 2005, kedy malo dôjsť k jeho zadržaniu a bitiu, nemal žiadne problémy, a preto možno konštatovať, že neľudské či ponižujúce zaobchádzanie mu nehrozí. Aktuálne v Nigérii niet ozbrojeného konfliktu, v dôsledku ktorého by bola jeho osobná integrita v prípade návratu do krajiny pôvodu ohrozená.

Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru, že výrok o neposkytnutí doplnkovej ochrany je správny a zákonný.

Nad rámec uvedeného krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ nemá pravdepodobne skutočný záujem na azyle, pretože nevyčkal na skončenie konania o ním podanom opravnom prostriedku voči rozhodnutiu odporcu a takéto jeho počínanie nesie zjavne známky iného ako prezentovaného dôvodu odchodu navrhovateľa z krajiny pôvodu.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, v ktorom uviedol, že zotrúva na názore, že odôvodnenie rozhodnutia vo veci neudelenia azylu je zmätočné. Na jednej strane odporca konštatuje, že žiadosť navrhovateľa je nedôveryhodná a účelová a na druhej strane konštatuje, že neudelenie azylu je odôvodnené tým, že navrhovateľ neuviedol žiadne z dôvodov uvedených v §8 zákona o azyle.

Krajskému súdu vyčítal, že na seba preberá úlohy odporcu, namiesto toho, aby sa zaoberal zákonnosťou rozhodnutia odporcu v medziach vymedzených opravným prostriedkom navrhovateľa.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že v jeho prípade je jasne naplnený dôvod pre udelenie azylu, a to prenasledovanie z dôvodov zastávania určitých politických názorov.

Záveru krajského súdu sú podľa navrhovateľa ničím nepodložené a nevychádzajú z reálií v Nigérii, sú postavené výlučne na logických úvahách súdu, ktoré však nijako nie sú konfrontované s úplne odlišnou kultúrou.

Poukázal na to, že dvakrát bol zatknutý, bol mučený, má na tele množstvo zranení, pričom znalec nevylúčil, že k nim mohlo prísť spôsobom, ako opísal navrhovateľ. Znalecký posudok navyše nedokázal s presnosťou odpovedať na otázky položené odporcom a ako taký nepreukázal dôvody neudelenia azylu, či neposkytnutia doplnkovej ochrany.

Vyjadril nesúhlas s vyhodnotením jeho osoby ako nedôveryhodnej. V pohovore uskutočnenom za účelom odstránenia vzniknutých nejasností všetky rozpory logicky vysvetlil.

Krajskému súdu tiež vyčítal, že odôvodnenie rozsudku vo veci doplnkovej ochrany v súvislosti s hrozbou mučenia v prípade návratu do krajiny pôvodu je veľmi stručné a bez akéhokoľvek podkladu.

Navrhovateľ v Nigérii už bol vystavený mučeniu a v prípade návratu do Nigérie mu ďalšie takéto mučenie hrozí. Má zranenia po celom tele, ktorých pôvod nebol vyvrátený ani vypracovaným znaleckým posudkom. Nie je teda žiadna taká skutočnosť, ktorá by odôvodňovala neposkytnutie doplnkovej ochrany.

Podľa navrhovateľa, konanie sa začalo v čase, keď odporcovi prináležalo v rozhodnutí vysloviť tri výroky, vrátane výroku o existencii, či neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia podľa zákona o pobyte cudzincov, odporca mal preto rozhodovať o všetkých troch výrokoch.

Na základe uvedeného navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že rozsudok krajského súdu navrhol ako vecne správny potvrdiť. Nestotožnil sa s tvrdením navrhovateľa, že navrhovateľ bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Odporca uviedol, že navrhovateľ mal podľa vlastného vyjadrenia ako príslušník kmeňa Ilaje, zastupovať svoj kmeň v hnutí Ilaje Youth Movement pri presadzovaní požiadaviek kmeňa voči vláde štátu Ondo. Jeho úlohou bolo získať viac finančných prostriedkov pre svoj kmeň na zlepšenie životnej úrovne. Vláda im však finančné prostriedky získané za ťažbu ropy na území ich kmeňa nedávala, preto organizoval protestné demonštrácie, vylepoval plagáty, publikoval petície za účelom dodržiavania práv a nárokov jeho kmeňa. Za túto činnosť mal byť políciou dvakrát zadržaný a uväznený. Počas uväznenia mučený nebol. Neskôr bol na neho vydaný zatykač a mal byť obvinený spolu so šiestimi mladíkmi z kmeňa Ilaje za to, že mali zavraždiť šiestich príslušníkov kmeňa Ijaw. Obvinenie bolo vykonštruované iba preto, aby ho mohli uväzniť. Ďalej mal byť obvinený spolu s matkou z aktivít proti ropným spoločnostiam, ako aj z nezákonného nosenia univerzitnej uniformy. O tomto obvinení sa dozvedel až potom, ako zatkli jeho matku, keď sa sám šiel informovať o jej zatknutí na políciu. Policajti ho zadržali a uväznili. Počas väznenia ho mali každý deň biť a mučiť, o čom svedčia mnohé jazvy na jeho tele. Pustili ho až potom, keď vo väzení ochorela jeho matka, ktorú prepustili a on sa mal o ňu slobodne starať. Matka však zomrela a on po jej smrti pokračoval v predchádzajúcej činnosti. Polícia ho však pre túto činnosť nezatkla, aj keď mu posielala predvolania. Viac už s políciou problémy nemal.

K týmto tvrdeniam navrhovateľa, odporca uviedol, že činnosť, ktorú vykonával v prospech svojho kmeňa, tak ako ju popísal vo svojich výpovediach, ako aj postoj polície voči nemu v súvislosti s touto činnosťou, nevyvolávajú odôvodnené obavy z prenasledovania alebo perzekúcie zo strany štátnych orgánov domovského štátu. Jeho uväznenie z dôvodu podozrenia z vraždy príslušníkov kmeňa Ijaw, nemožno považovať za prenasledovanie

z dôvodov taxatívne vymedzených v zákone o azyle, ale podľa odporcu išlo o trestnoprávne konanie.

Politické dôvody jeho prenasledovania spochybňuje aj skutočnosť, že polícia sa po jeho prepustení viac o neho nezaujímal, aj keď mal naďalej vykonávať aktivity, pre ktoré ho mali uväzniť a mučiť. O tom, že nebol štátnymi orgánmi prenasledovaný, svedčí aj skutočnosť, že v roku 2006 nastúpil do nigérijskej jednoty National Yuoth Services Corps, pričom službu je povinný absolvovať každý Nigérijčan, ktorý mal skončiť vysokoškolské vzdelania, pričom táto služba je kontrolovaná vládou. O tom, že nebol prenasledovaný štátnymi orgánmi, svedčí aj jeho výpoveď o tom, počas volieb pracoval pre vládu pri kontrolovaní volebných urien.

Podľa odporcu navrhovateľ v priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia, ani právny zástupca v opravnom prostriedku neuviedli a nepreukázali také skutočnosti, ktoré by ho oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 12. októbra 2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti

k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 1.12.2008, ďalej len zákon o azyle) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,

b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo

c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1) ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa, a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o dodržiavaní ľudských práv v krajinách Nigéria 2006 MZV USA vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu zo dňa 6.3.2007, správa Human Rights Watch: správa o krajine Nigéria 2008, spisový materiál Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce MÚ MV SR zo dňa 4.6.2007, 14.7.2008 a 8.7.2009, znalecký posudok č. 2/2009 znalca Doc. MUDr. M., CSc.), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu vyplynulo, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Saz 47/2008-61 zo dňa 17.4.2009 bolo predchádzajúce rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-147-43/PO-Ž-2008 zo dňa 2.10.2008 o neudelení azylu, neposkytnutí doplnkovej ochrany a neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia navrhovateľa do Nigérie podľa osobitného predpisu zrušené a vec bola vrátená odporcovi na ďalšie konanie.

Dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia odporcu bolo podľa krajského súdu nedostatočne zistený skutkový stav veci.

Odporca preto opätovne vypočul navrhovateľa, zadovážil aktuálne informácie o krajine pôvodu navrhovateľa a do konania pribral znalca z odboru zdravotníctva, ktorého úlohou bolo posúdiť či telo navrhovateľa vykazuje stopy po násilí (jazvy, prípadne iné stopy po zranení), ak áno, či tieto mohli byť spôsobené týraním navrhovateľa, resp. ako mohli vzniknúť, či stopy po násilí vykazujú znaky, z ktorých sa dá usúdiť, v ktorom roku mohli byť spôsobené, či stopy po násilí na tele vykazujú znaky, z ktorých je možné jednoznačne usúdiť, že mu boli spôsobené bitím káblami, tyčami a palicami, či možno hodnotiť vyjadrenia navrhovateľa o svojom týraní ako hodnoverné alebo sú produktom výmyslu a či zo zistených stôp po násilí na tele je možné usúdiť, kto mu tieto spôsobil.

Znaleckým vyšetrením bolo zistené, že na tele navrhovateľa sa zistila prítomnosť jazvy na pravej strane krku, viacero drobných jazvičiek na prednej ploche hrudníka, jazva na vonkajšej ploche predkolení. Jazvy vznikli zhojením poranení, ktoré vytvorilo mechanické násilie. Akého druhu bolo mechanické násilie, ktorým vytvorené poranenie po zhojení zanechali jazvy, sa podľa vzhľadu jaziev ustáliť nedá. Všetky jazvy sú dobre zahojené, ale v akom časovom období vznikli poranenia, zhojením ktorých vznikli jazvy sa spoľahlivo odhadnúť nedá, najmä, či to bolo v roku 2004 alebo 2005.

Znalec uviedol, že navrhovateľ uviedol, že ho v roku 2004 a 2005 mučili bitím, palicou, káblom a tyčami. Vzhľad a orientácia jednotlivých jaziev nie sú tak charakteristické, aby sa dalo toto tvrdenie navrhovateľa potvrdiť.

Nedá sa teda spoľahlivo a jednoznačne ustáliť ako vznikli, najmä či vznikli konaním iných osôb alebo pôsobením mechanického úrazu.

Vzhľadom na zistené rozpory v tvrdeniach navrhovateľa (porovnaním výpovede navrhovateľa pred odporcom a tvrdeniami navrhovateľa pred znalcom), odporca vo veci vykonal doplňujúci pohovor.

Ako vyplynulo zo zápisnice z doplňujúceho pohovoru so žiadateľom o azyl zo dňa 14.10.2009 navrhovateľ na otázky odporcu objasňoval rozdielne výpovede, ktoré produkoval jednak v predchádzajúcom azylovom konaní a jednak pred znalcom ohľadne miesta posledného bydliska v krajine pôvodu, ohľadne jeho aktivít, za ktoré mal byť zadržaný políciou, ohľadne počtu, väznení, zadržaní a mučení a ohľadne spôsobu mučenia. Navrhovateľ na dotazované rozpory uviedol, že na otázky znalca stručne odpovedal, neodpovedal mu podrobne, myslel si, že sa jedná o zdravotné vyšetrenie.

Odporca v rozhodnutí, ktorým neudelil navrhovateľovi azyl, poukázal na to, že v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania v zmysle zákona o azyle. Ani jeden z dôvodov sa podľa odporcu u navrhovateľa nepreukázal ani nepotvrdil, nakoľko navrhovateľ nemal problémy s oficiálnymi orgánmi krajiny z dôvodu rasy, národnosti, náboženstva, šírenia politických názorov či príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Skutočnosť, že bol tak, ako ďalších 6 mladíkov z kmeňa Ilaje, z ktorého pochádza, obvinený z trestného činu vraždy 6 mladíkov z kmeňa Ijaw spáchaného spolupáchateľstvom, obvinený z uvedených činov, a preto bol zadržaný a väznený, nemožno chápať ako prenasledovanie, ale ako bežný postup polície v prípade trestného činu takej závažnosti. Skutočnosť, že mal byť počas väzenia bitý a mučený, po čom mal na tele jazvy, je podľa odporcu možné chápať iba ako nezákonný postup jednotlivcov na ktorý sa mohol sťažovať u ich nadriadeného. To, že bol skutočne zadržaný a väznený, však ničím dôveryhodným nepodložil, práve naopak, spochybnil to tým, že nevedel uviesť, na akej adrese v meste Akure sídli polícia, kde bol väznený a pritom uviedol, že sa išiel informovať, prečo uväznili jeho matku. Nedôveryhodne podľa odporcu vyznieva aj skutočnosť, ktorú uviedol počas pohovoru 30.5.2008, že po údajnom ochorení jeho matky vo väzení bol spoločne s ňou prepustený na slobodu. Nepravdepodobná sa javí aj skutočnosť, že by po smrti jeho matky, ktorá zomrela 11.11.2005, nebol opätovne uväznený a polícia by o neho nejavila záujem. Počas pohovoru dňa 10.4.2008 navrhovateľ tvrdil, že po matkinej smrti v novembri 2005, prišli za ním policajti a obviňovali ho z rôznych vecí, on však odmietol s nimi ísť a údajne sa rozhodol, že odíde do zahraničia. Do zahraničia odišiel až 18.3.2008. Počas pohovoru, ktorý bol s navrhovateľom vykonaný dňa 30.5.2008 navrhovateľ na viac uviedol, že po smrti matky s políciou už problémy nemal.

Tiež uviedol, že v novembri 2007 a v decembri 2007 síce dostal z polície predvolanie, na toto však nereflektoval a na políciu sa nedostavil. Pritom stále býval doma a venoval sa pôvodnej činnosti a s políciou do kontaktu už neprišiel. O tomto svedčí aj skutočnosť, že dňa 14.2.2006 bez problémov nastúpil do služby v NYCS v meste Jos, kde bez akýchkoľvek problémov slúžil až do 31.1.2007. Po skončení služby sa údajne vrátil domov. V prípade, ak by skutočne bol na navrhovateľa vydaný zatykač, kvôli uvedeným trestným činom, bol by zadržaný ihneď po nástupe do služby a znovu uväznený a nemohol by uvedenú službu vykonávať bez problémov. Aj tieto skutočnosti podľa odporcu nasvedčujú tomu, že v skutočnosti problémy s políciou nemal.

Tvrdenie navrhovateľa, že po skončení služby v NYCS si nevedel nájsť prácu údajne preto, že ho úradníci poznali z činnosti IYM, nie je možné podľa odporcu chápať ako prenasledovanie alebo perzekúciu, nakoľko úradníci, ktorí ho poznali, neboli zamestnávateľmi, ale iba úradníkmi, teda ho nemohli zamestnať.

Skutočnosť, že ešte 27.3.2002 počas bojov medzi kmeňmi Ilaje a Ilaw bol usmrtený jeho otec, nie je dôvodom pre udelenie azylu navrhovateľovi, pretože podľa odporcu tento skutok nemožno charakterizovať ako prenasledovanie navrhovateľa, nakoľko sám počas pohovorov neuviedol, že by mal on osobne s príslušníkmi kmeňa Ilaw nejaké problémy, išlo o stav, ktorý sa v tom čase týkal všetkých obyvateľov dotknutého regiónu.

Na základe uvedeného, ako aj na základe rozporných výpovedí navrhovateľa bola jeho žiadosť o azyl vyhodnotená ako nedôveryhodná a účelová a z hľadiska udelenia azylu irelevantná. Podľa odporcu navrhovateľ nespĺnil podmienky pre udelenie azylu a na území SR, nakoľko neuviedol žiadne z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle.

Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu, odporca skúmal, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle.

Odporca uviedol, že z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že od prepustenia navrhovateľa z väzby v roku 2005 až do (18.3.2008) jeho odchodu z krajiny nemal v krajine pôvodu počas dva a pol roka väzby s políciou a táto o neho neprejavoval záujem, hoci ako sám uvádzal, býval doma a venoval sa predchádzajúcej činnosti.

Na základe uvedeného odporca dospel k záveru, že navrhovateľovi po návrate do krajiny pôvodu nič nehrozí, tak ako pred jeho odchodom do zahraničia. Z dostupných zdrojov vyplýva, že trest smrti je stále v nigérijských zákonoch zakotvený, avšak od roku 1999 Ústava federálnej republiky Nigéria zakazuje jeho vykonanie. Nebol tu podľa odporcu žiaden predpoklad, že by bol v prípade svojho návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu. Taktiež bolo možné podľa odporcu vylúčiť vážne a individuálne zaobchádzanie alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho konfliktu, pretože v Nigérii v čase rozhodovania odporcu o jeho žiadosti žiadny ozbrojený konflikt neprebíhal. Na základe uvedeného odporca navrhovateľovi neposkytol doplnkovú ochranu.

Odporca v rozhodnutí popisuje spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa s odkazom na zdroje informácií, z ktorých informácie čerpal.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkoch pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto

skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu z dôvodu, že polícia vydala zatykač na jeho osobu pre podozrenie z trestného činu vraždy 6 mladíkov z kmeňa Ilaw, ktorého sa mal dopustiť spolupáchateľstvom. Bol tajomníkom hnutia IYM, ktorej cieľom bolo získať peniaze za ťažbu ropy pre kmeň Ilaje, ktorej bol členom. Organizoval protestné akcie, vylepoval plagáty, za čo bol zadržaný a uväznený, údajne ho nebili. Ďalším dôvodom bolo, že potom, čo sa bol informovať na polícii z akého dôvodu bola zadržaná jeho matka, zadržali a uväznili aj jeho a počas zadržania mal byť bitý a mučený a čom majú svedčiť stopy na jeho tele.

Dôvodom bola aj smrť jeho otca v roku 2002, ktorý mal byť zabitý počas nepokojov a bojov medzi kmeňmi Ilaje a Ilaw.

Odporca venoval týmto dôvodu jeho žiadosti o azyl náležitú pozornosť a vykonal dokazovanie okrem výsluchu navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu, ktorých podstatnú časť v rozhodnutí s uvedením zdrojov aj uviedol, ak aj znaleckým dokazovaním s cieľom objasniť pôvod jaziev, ktoré ostali na tele navrhovateľa.

Znalec uviedol, že vzhľad a orientácia jednotlivých jaziev nie sú tak charakteristické, aby sa dalo tvrdenie navrhovateľa o tom, že ho v roku 2004 a 2005 mučili bitím, palicou, káblom a tyčami, potvrdiť.

Podľa znalca nedá sa teda spoľahlivo a jednoznačne ustáliť ako vznikli, najmä či vznikli konaním iných osôb alebo pôsobením mechanického úrazu.

Odporca vyhodnotil všetky vykonané dôkazy a ustálil, že navrhovateľ nesplnil podmienky pre udelenie azylu, pretože nepreukázal, že v krajine pôvodu bol prenasledovaný z niektorých z dôvodov taxatívne vymedzených v zákona o azyle.

Krajský súd sa rovnako zaoberal všetkými námietkami obsiahnutými v opravnom prostriedku a rovnako aj dôvodom, pre ktorý požiadal navrhovateľ o azyl.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje so skutkovými ako aj právnymi závermi krajského súdu, ktorý vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil z čoho vyvodil svoj záver zhodný so záverom odporcu o to, že navrhovateľ nepreukázal opodstatnenosť obáv z prenasledovania z dôvodov taxatívne vymedzených v zákona o azyle.

K vysloveným záverom krajského súdu nemá odvolací súd žiadne námietky a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Nad rámec vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že za prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je nutné považovať len také ohrozenie života či slobody, ktoré je trpené, podporované či prevádzané štátnou mocou, pričom prípadné mučenia navrhovateľa počas zadržania políciou, ako správne uvádza odporca preukázané jednak nebolo a pokiaľ by aj k nemu došlo, išlo o nezákonný postup jednotlivca, voči ktorému sa mal navrhovateľ brániť (sťažnosťami na postup polície). Navrhovateľ sa však na nadriadený orgán polície neobrátil a preto nemožno vyvodiť záver, že štátne orgány v krajine pôvodu odmietli navrhovateľovi poskytnúť ochranu pred prípadným nezákonným postupom, resp. že sa na ňom priamo podieľali. Navyše k údajnému mučeniu navrhovateľa počas zadržania malo dôjsť v roku 2005 a do odchodu navrhovateľa z krajiny pôvodu (2008) navrhovateľ už nemal žiadne problémy s políciou.

Skutočnosť, že štátne orgány odmietli poskytnúť navrhovateľovi ochranu pred prípadným nezákonným postupom (mučením počas zadržania) nebola v konaní o udelenie azylu preukázaná, pretože navrhovateľ sa na ne so žiadosťou ani neobrátil.

Námietku navrhovateľa, že odporca resp. krajský súd sa dostatočne nezaoberali prípadnou možnosťou, že takáto situácia sa môže zopakovať a že navrhovateľovi hrozí neľudské a ponižujúce zaobchádzanie v prípade návratu do krajiny pôvodu, odvolací súd vyhodnotil za účelovú.

Ako totiž vyplynulo z vyjadrení navrhovateľa pred správny orgánom po jeho prepustení v roku 2005 až do odchodu z krajiny pôvodu (viac ako 2,5 roka) už nemal žiadne problémy. Vzhľadom na uvedené považoval odvolací súd túto námietku za nedôvodnú a ničím nepodloženú.

K odvolacej námietke navrhovateľa, že dôvody navrhovateľa mali byť posudzované ako politické dôvody, sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom krajského súdu, že i prípade, ak by navrhovateľ skutočne bol predstaviteľom organizácie, ktorá svojou činnosťou atakovala ropné spoločnosti s cieľom, aby tieto odvádzali časť svojich ziskov za účelom ich použitia na odstránenie dôsledkov ťažby, resp. na zlepšenie života kmeňa Ilaje a ak by aj v tejto súvislosti bol zadržaný políciou (jeho mučenie objektívne preukázané nebolo), táto skutočnosť by nebola dôvodom na udelenie azylu.

Aktivity zamerané voči komerčným ťažobným spoločnostiam nie je možné pokladať za politický dôvod eventuálneho konania polície, ako ho navrhovateľ opísal. Podobne by nešlo o dôvod rasový, národnostný, či náboženský.

Rovnako odvolací súd dáva do pozornosti, že tu absentuje príčinná súvislosť medzi konaním štátu (zatknutie navrhovateľa v roku 2005) a časom navrhovateľovho odchodu z Nigérie (marec 2008), keď v uvedenom období navrhovateľ nemal žiadne problémy s políciou, nebol hľadaný, nebol na neho vydaný zatykač a dokonca absolvoval službu vo vopred určenom štátnom zariadení v rámci NYCS.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu o tom, že pokiaľ odporca navrhovateľovi azyl neudelil, jeho výrok je zákonný, vychádzajúci z dostatočne zisteného stavu vecí.

Skutočnosť, že politický systém v krajine pôvodu navrhovateľa dáva jednotlivcom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi nebola v konaní o udelenie azylu vyvrátená, naviac navrhovateľ nepreukázal, že verejná moc v krajine pôvodu ako celok mu odoprela poskytnúť ochranu pred prípadným nezákonným postupom.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrane, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho

pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelení či neudelení doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci nebolo ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f/ zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považoval odvolacie námietky navrhovateľa ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci odporcom za nedôvodné.

Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a doplnkovej ochrany bolo potrebné považovať za zákonné, preto odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 12. októbra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová